

מועד תשרי תשע"ט

ס"ד

בחינה בהלכות שמחות

הוראות לנבחן:

- יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
- אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – לא יבדק והנבחן יוזמן לוועדת משמעת.
- לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
- חלק א' – עיון – 7 שאלות, חובה לענות על 6 מתוך 7 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 6 התשובות הראשונות למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 6 התשובות שמבקש לבדוק.
- חלק ב' – בקיאות – חובה לענות על 2 מתוך 3 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 2 התשובות הראשונות למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 2 התשובות שמבקש לבדוק.
- חלק ג' – יישום – חובה לענות על 2 מתוך 3 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 2 התשובות הראשונות למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 2 התשובות שמבקש לבדוק.
- בחלק א' – עיון – יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
- בחלק ב' – בקיאות – יש לציין את דעת השו"ע, הרמ"א, ונ"כ.
- בחלק ג' – יישום – יש להתייחס למקרה, לביטוי ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
- יש לענות בנפרד על כל חלק מחלקי השאלה.

בהצלחה!

חלק א' – עיון יש לענות על 6 שאלות מתוך 7 שאלות

1. קריעה

- האם צריך לקרוע כשעומד בשעת יציאת נשמה של אשה, או של קטן, או של קטן הלומד גמרא בתלמוד תורה, ומדוע?
- העומד בשעת יציאת נשמה של בעל עבירה האם קורע?
- מומר שנהרג על ידי עכו"ם, האם קורעים עליו בשעת יציאת נשמה ומדוע? פרט ונמק!
- הרואה ספר תורה שנשרף או שנפל לים בשוגג או במזיד כיצד ינהג? פרט.

2. חופה בימי האבלות

- מי שהכין כל צרכי חופתו ומת אביו של חתן או אמה של כלה, באופן שאין להם מי שיטרח בפעם אחרת, ובאופן שהם מפסידים את מה שכבר הוכן להם, מה הדין, ומדוע מותר לחתן לבעול בעילת מצוה לפני הקבורה ואסור לו לבעול אחרי הקבורה?
- האם מותר לחתן או לכלה הנ"ל להתעסק בדברים של שמחה, או לגהץ ולהסתפר כל שבעת ימי המשתה? נמק.
- האם מותר וכיצד מותר לחתן ולכלה הנ"ל להתייחד בשבעת ימי המשתה? פרט.
- האם החתן והכלה הנ"ל מותרים בכל הימים הללו במזיגת הכוס ובהצעת המיטה, ומדוע. יש לפרט גם מה מקשה הרבינו ירוחם על הראב"ד ומהו ביאורו.

3. גילוח ותספורת באבל

- עד מתי אסור לאבל לגלח זקנו, או שער ראשו, או שער בית הסתרים?
- מה הביאור של תער ומספריים, ומה ההבדל ביניהם?
- מתי מותר לאבל לגלח שער שעל השפה ומהצדדים שמעכב האכילה?
- סנדק או מוהל שנמצא תוך שבעת ימי אבלות, במה נוהג כאבל ובמה אינו נוהג כאבל? פרט.

4. איסור רחיצה באבל

- האם רחיצה אסורה באבל, ועד מתי אסור לו לרחוץ? נמק.
- בהנ"ל מה מקשה הט"ז על הרש"ל מרחיצה בחול המועד ומה הוא יישובו ומה מקשה בפתחי תשובה על שיטת רש"ל?
- האם מותר לרחוץ כל גופו בצונן תוך שלושים? פרט.
- האם מותר לאבל תוך שבעה לרחוץ פניו ידיו ורגליו במים פושרים ומדוע?

5. שבעת ימי האבל

- א. האם שבעת ימי האבלות על אביו או על בנו או על אחיו מאמו הם מהתורה או מדרבנן?
- ב. האם שלושים ימי האבלות על אביו או על בנו או על אחיו מאמו הם מהתורה או מדרבנן?
- ג. האם יש חובה להודיע לבנים או לבנות על פטירת קרוביהם? בימי חול ובימי מועד.

6. הנהגת האבל במי שמת ביום השבת

- מי שמת לו מת ביום שבת קדש בבקר ונקבר ביום ראשון בבקר מה דינו בנידונים דלהלן: (במידה ויש כמה אפשרויות יש לכתוב את כולם):
- א. האם חלה עליו אנינות בשבת?
  - ב. כיצד ינהג לענין להבדלה?
  - ג. הנחת תפילין?

7. שמועה קרובה ושמועה רחוקה

- א. שמע שמועה בשבת או ברגל, ובמוצאי שבת או במוצאי הרגל נעשה רחוקה, מה דינו?
- ב. התפלל ערבית מבעוד יום ולאחר מכן שמע שמועה שמת לו מת ולערב נעשה רחוקה מה דינו?
- ג. שמע שמועה קרובה בשבת שהוא ערב הרגל כיצד ינהג לגבי השבעה?

חלק ב' – בקיאות

יש לענות על 2 שאלות מתוך 3 שאלות

8. אונן

- כיצד ינהג האונן במקרים דלהלן:
- א. בדיקת חמץ ב. נטילת ידים וברכת המוציא ג. אכילת בשר ושתיית יין בשבת ובחול ד. נעילת הסנדל ורחיצה?

9. תחילת האבלות

- א. נקבר המת בבית הקברות, האם צריכים האבלים לחלוץ את נעליהם.
- ב. היה סבור שנסתם הקבר והתחיל לנהוג אבלות ואחר כך נודע לו שטעה מה הדין.
- ג. אדם שנהרג ומשפחתו הניחה את גופתו בארון וסגרה את הארון במסמרים. המשפחה המתינה לאחד מן הקרובים ומשום כך התקיימה הלוויה רק לאחר יומיים. ממתי מתחילה האבלות.

10. הנהגות בית האבל

- א. מת שאין לו מנחמים מה הדין. ומה הביאור של "יושבים במקומו".
- ב. האם אומרים תחנון בבית האבל.
- ג. אבל תוך שלושים האם יכול להיות חזן בימים נוראים.
- ד. האם אומרים הלל בבית האבל פרט.

חלק ג' – יישום

יש לענות על 2 שאלות מתוך 3 שאלות

11. א. במלחמת יום כיפור הוכרז אחד החיילים כנעדר ורק לאחר כמה שבועות הודיעו המצרים שהוא שבוי בידיהם. אביו של אותו חייל שהיה חולה לב, נפטר יום לפני שבנו חזר מהשבי. החייל המשוחרר ביקש לדעת מתי מותר לו להתגלח ולכבס בגדיו? מה פסק לו הרב? יומיים לפני תום השלושים על פטירת אביו, קיבל החייל הודעה כי אחיו נהרג ברמת הגולן. והוא חזר לשאול את הרב מה דינו כעת לענין כיבוס ותספורת.
  - ב. מה הדין בסתם אדם שמת אביו ויומיים לפני תום השלושים מת אחיו, פרט בכל הני"ל האם מותר להסתפר, פרט.
12. א. חזקי שליח חב"ד בתאילנד הקשיב בסבלנות ובאמפטיה לצעיר בשם ארז שישב לפניו, וכה סיפר ארז: אחי היקר והאהוב יצחק נפטר בדמי ימיו. מחמת הצער, אמי יצאה מדעתה ולא נכחה בלוויה. מחמת הצער בחרתי להתנתק ועליתי על המטוס הראשון לתאילנד וכעת אני כאן רחוק ממשפחתי, בלי שנהגתי שום מנהג של אבלות. לאחר שיחה ארוכה ומחזקות הסכים ארז לנהוג כהלכה, מה על חזקי להורות לארז?
  - ב. ארז חזר לארץ מחוזק ושלח מכתב לחזקי וזה לשון המכתב: "לאחר טיפול תרופתי, אמי הולכת ומחלימה ואנו מקווים שבקרוב תתיישב דעתה. אבקש לדעת האם היא צריכה לנהוג איזה מנהג אבלות על בנה". מה על חזקי לענות לארז ומדוע?
13. א. סוכן מוסד שפעל כמרגל באירן שהה תקופה ממושכת בכפר באירן. במהלך שיחותיו עם אנשי אותו כפר, שמע שקבוצה של עשרה אסירים יהודים נרצחה בכפר על ידי השלטונות. המרגל העביר את המידע לארץ והמוסד העביר את המידע למשפחות הנרצחים וכעת המשפחות שואלות האם עליהן להתאבל על יקיריהם. ומה הדין אם צה"ל חטף מחבל שנחקר בקשר לחייל שנעדר והמחבל סיפר שהוא ראה כיצד הרגו את החטוף פרט ונמק
  - ב. יעקב קיבל מכתב מדודו הגאון אב בית הדין בעיר בריסק, שאחותו של הדוד שהיא אמו של יעקב נפטרה, יעקב מסתפק האם אמו נפטרה לפני שלושים יום ועליו לשבת רק מעט כדין שמועה רחוקה, או שהוא בתוך שלושים ועליו לשבת שבעה - פרט ונמק.